

خصوصیات روان‌سنجی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان

تاریخ دریافت: ۸۹/۹/۱۵

تاریخ پذیرش: ۸۹/۱۱/۱۰

جعفر حسینی*

چکیده

مقدمه: نظم‌جویی شناختی هیجان نقش مهمی در فهم همبسته‌های رفتاری و هیجانی استرس و وقایع عاطفی منفی ایفا می‌کند. هدف مطالعه حاضر تهیه‌ی نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P) و بررسی خصوصیات روان‌سنجی آن بود.

روش: نسخه‌ی انگلیسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان پس از آماده‌سازی با تکنیک ترجمه‌ی مضاعف بر روی ۴۲۰ نفر (۲۰۰ نفر زن) از شرکت‌کننده‌های جامعه‌ی دانشجویی شهر تهران با دامنه‌ی سنی ۱۸ الی ۳۲ اجرا شد. برای بررسی اعتبار نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P) از روش‌های همسانی درونی و بازآزمایی استفاده شد. همچنین روایی پرسشنامه‌ی مذکور از طریق تحلیل مؤلفه‌ی اصلی با استفاده از چرخش واریماکس، همبستگی بین خرده‌مقیاس‌ها و روایی ملاکی مورد بررسی قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که ۹ خرده‌مقیاس نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P) همسانی درونی خوبی داشتند (دامنه‌ی آلفای کرونباخ ۰/۷۶ تا ۰/۹۲ بود). نمره‌های ماده و نمره‌های کلی خرده‌مقیاس‌های مطابق به صورت معنادار همبسته بودند ($r=0/46$ تا $r=0/75$) و ارزش ضرایب همبستگی بازآزمایی (۰/۵۱ تا ۰/۷۷) بیانگر ثبات مقیاس بود. نتایج تحلیل مؤلفه‌ی اصلی از الگوی ۹ عاملی اصلی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان حمایت کرد که ۷۴ درصد واریانس را تبیین می‌کرد. درجه‌ی روابط درونی بین خرده‌مقیاس‌ها نسبتاً بالا بود (۰/۳۲ تا ۰/۶۷). در نهایت، با مد نظر قرار دادن روایی ملاکی، خرده‌مقیاس‌های نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P) به صورت خاص با علائم افسردگی همبسته بودند.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج پژوهش حاضر می‌توان گفت که نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P)، در جامعه‌ی دانشجویان شهر تهران اعتبار و روایی مناسبی دارد و ابزار مناسبی برای استفاده در موقعیت‌های بالینی و پژوهشی می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: راهبردهای مقابله‌ای، نظم‌جویی شناختی هیجان، نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P)

مقدمه

انسان موجودی نیست که هیجان‌ها را فقط تجربه می‌نماید، بلکه علاوه بر تجربه نمودن هیجان‌ها، افراد آنها را مورد بازبینی قرار داده، نظم‌جویی کرده و در برخی موارد با آنها مبارزه می‌کنند [۱]. افزون بر این، هیجان‌ها دارای کنش‌وری‌های متعدّد از جمله کنش‌وری تکاملی، ارتباطی و اجتماعی می‌باشند. نتایج بررسی‌ها نشان می‌دهد که هیجان‌ها در هر لحظه، توجّه، تصمیم‌گیری، حافظه، پاسخ‌های فیزیولوژیک و تعامل‌های اجتماعی را تحت تأثیر قرار می‌دهند [۲]. توانایی موفق نظم‌جویی هیجان^۱ با شماری از پیامدهای سلامت جسمانی، اجتماعی و فیزیولوژیک مرتبط می‌باشد [۳، ۴] و در نقطه‌ی مقابل فرض بر این است که نارسایی در نظم‌جویی هیجان، مکانیسم زیر بنایی اختلال‌های خلقی و اضطرابی می‌باشد [۵]. از سوی دیگر نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهند که ظرفیت افراد در نظم‌جویی مؤثر هیجان‌ها شادمانی روان‌شناختی، جسمانی و بین فردی را تحت تأثیر قرار می‌دهد [۶، ۷، ۸]. در حمایت از این ادعا می‌توان گفت که نشانه‌های نارسا نظم‌جویی هیجان در بیش از نیمی از اختلال‌های محور I و در تمام اختلال‌های شخصیتی محور II چهارمین مجموعه‌ی بازنگری شده‌ی راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی (DSM)^۲ اتفاق می‌افتد [۹]. همچنین، شواهد پژوهشی نشان می‌دهند که نظم‌جویی مشکل‌دار^۳ هیجان‌ها، نظیر خشم و اضطراب در مشکلات جسمانی مانند بیماری‌های قلبی/عروقی و معده‌ای/ روده‌ای نقش دارند [۱۰، ۱۱]. بر همین اساس، راهبردهای نظم‌جویی هیجان موضوع مورد علاقه بسیاری از پژوهشگران، نظریه پردازان و متخصصان بالینی است [۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵]. پس، درک اثربخشی فردی در نظم‌جویی هیجان و شناسایی

فاکتورهای زیر بنایی مؤثر در آن، امر اساسی به شمار می‌رود [۱۶]. نظم‌جویی هیجان به راهبردهایی اطلاق می‌شود که به منظور کاهش، افزایش یا نگهداشت تجارب هیجانی مورد استفاده قرار می‌گیرد [۱۷]. راهبردهای نظم‌جویی هیجان در تحول هیجانی، شناختی و اجتماعی ریشه دارد. پدید آیی بد کار کردی در این راهبردها می‌تواند نقش مسلطی در ایجاد و نگهداشت اختلال‌های هیجانی ایفا کند. در حقیقت مفهوم نظم‌جویی هیجان خیلی گسترده و فراگیر بوده و در برگیرنده‌ی طیف وسیعی از فرآیندهای هشیار و ناهشیار فیزیولوژیک، رفتاری و روان شناختی می‌باشد [۱۷]. علاوه بر این، راهبردهای نظم‌جویی هیجان کانون اساسی درک همبسته‌های رفتاری و هیجانی استرس و وقایع عاطفی منفی است [۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲]. بنابراین می‌توان گفت که در برخی از جنبه‌ها، نظم‌جویی هیجان مشابه مقابله^۴ است [۱]. در مجموع، فرض بر این است که نظم‌جویی هیجان یکی از عوامل اساسی بهزیستی و کنش‌وری موفق بوده [۲۲] و نقش مهمی در سازگاری با وقایع استرس‌زای زندگی ایفا می‌کند [۲۳، ۲۴، ۲۵] و ممکن است کیفیت زندگی را تحت تأثیر قرار دهد [۲۶]. در یک نگاه کلی می‌توان اظهار داشت که افراد برای تنظیم فرآیندهای مختلف هیجانی از راهبردهای متفاوتی استفاده می‌کنند. یکی از متداول‌ترین راهبردها، تنظیم هیجان با استفاده از فرآیندهای شناختی (یا نظم‌جویی شناختی هیجان) است که کانون تمرکز پژوهش حاضر می‌باشد. تنظیم هیجان از طریق شناخت‌ها در زندگی روزمره افراد به چشم می‌خورد. شناخت‌ها یا فرآیندهای شناختی به افراد کمک می‌کند که هیجان‌ها و احساس‌های خود را تنظیم نموده و توسط شدت هیجان‌ها مغلوب نشود. فرآیندهای شناختی را می‌توان به فرآیندهای ناهشیار (مانند فرافکنی و انکار) و هشیار نظیر ملامت خویش،

- 1- Emotion regulation
- 2- Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM)
- 3- Problematic

4- Coping

در گستره‌ی روان‌شناختی، از ضروریات مهم و اساسی است. در دهه‌ی اخیر گارنفسکی، کرایچ و اسپینهاون [۲۲] با مرور پیشینه‌ی پژوهشی و نگاه انتقادی به ابزارهای سنجش مقابله با استرس، پرسشنامه نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ) را تدوین کرده‌اند. این مقیاس افکار فرد را پس از یک تجربه‌ی منفی یا وقایع آسیب‌زا ارزیابی می‌کند. پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ) نه راهبرد متفاوت نظم‌جویی شناختی ملامت خویش^۶، پذیرش^۷، نشخوارگری^۸، تمرکز مجدد مثبت^۹، تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی^{۱۰}، ارزیابی مجدد مثبت^{۱۱}، دیدگاه پذیری^{۱۲}، فاجعه‌سازی^{۱۳} و ملامت دیگران^{۱۴} را به صورت مفهومی متمایز نموده و مورد ارزیابی قرار می‌دهد [۲۲، ۳۱]. پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ) یکی از فراگیرترین ابزارها در زمینه‌ی بررسی فرآیندهای تنظیم هیجان و نقش نظم‌جویی شناختی هیجان در آسیب‌شناسی روانی است. اعتبار و روایی این مقیاس، در فرهنگ‌های مختلف مانند کشور فرانسه [۳۶]، چین [۲۹] و ترکیه [۲۶] مورد بررسی قرار گرفته و ساختار عاملی آن تأیید شده است. پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ)، راهبردهای مقابله‌ی شناختی را اندازه‌گیری می‌کند که از جنبه‌های مقابله‌ی رفتاری متمایز هستند. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که راهبردهای مقابله‌ی شناختی ارزیابی شده توسط پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ) با علائم افسردگی و اضطراب در افرادی که اخیراً با استرس‌های مهم

فاجعه‌سازی و نشخوارگری تقسیم نمود. یاد آور می‌شود که نظم‌جویی شناختی هیجان بر فرآیندهای هشیار تمرکز دارد.

بنابراین، نظم‌جویی شناختی هیجان به فرآیندهای شناختی اطلاق می‌شود که اطلاعات برانگیزاننده‌ی هیجانی را مدیریت می‌کند [۲۷، ۲۸، ۲۹]. به عبارت دیگر، راهبردهای نظم‌جویی شناختی هیجان، به نحوی تفکر افراد پس از بروز یک تجربه‌ی منفی یا واقعه‌ی آسیب‌زا برای آنها اطلاق می‌شود. نظم‌جویی شناختی هیجان در فرآیندهای مختلف بهنجار و نابهنجار نقش اساسی داشته و در برابر محرک‌های منفی و تجارب هیجانی ناخوشایند، یکی از مؤلفه‌های مهم فرآیند مقابله می‌باشد. در این راستا، نتایج پژوهش‌ها بیانگر وجود رابطه‌ی قوی بین راهبردهای نظم‌جویی شناختی هیجان با مشکلات هیجانی است [۱۹، ۲۰، ۲۲، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵]. به طور کلی، نتایج پژوهش‌ها پیشنهاد می‌کند، افرادی که از سبک‌های شناختی ضعیف مانند نشخوارگری، فاجعه‌سازی و ملامت خویش استفاده می‌کنند، نسبت به سایر افراد، بیشتر در برابر مشکلات هیجانی آسیب‌پذیر می‌باشند. در حالیکه، در افرادی که از سبک‌های مطلوب مانند ارزیابی مجدد مثبت استفاده می‌کنند، آسیب‌پذیری کم‌تر است [۱۸]. در مجموع، نظم‌جویی شناختی هیجان ما را قادر می‌سازد با انعطاف‌پذیری بیشتری به وقایع محیطی متنوع، پاسخ دهیم. توانایی تغییر دادن رفتار همراه با تغییرات محرک در کنش‌وری سازگاران هیجان از اهمیت خاصی برخوردار است. پس، تفاوت‌های فردی در نظم‌جویی شناختی هیجان می‌تواند کنش‌وری مؤثر در محیط اجتماعی را تحت تأثیر قرار دهد. حتی تفاوت‌های فردی در نظم‌جویی هیجان در تعامل با سایر عوامل می‌تواند فرد را در معرض خطر بروز جنبه‌های آسیب شناختی قرار دهد [۱۶]. بر اساس موارد فوق، تدوین و توسعه‌ی مقیاس دقیق و دارای خصوصیات قاطع روان‌سنجی به منظور ارزیابی و بررسی فرآیندهای نظم‌جویی شناختی هیجان

5- Cognitive Emotion Regulation Questionnaire (CERQ)

6- Self- blame

7- Acceptance

8- Rumination

9- Positive Refocusing

10- Refocus on planning

11- Positive reappraisal

12- Putting into perspective

13- Catastrophizing

14- Other- blame

دانشجویان حاضر در این کلاسها جمع‌آوری گردید. دامنه‌ی سنی شرکت‌کننده‌ها ۱۸ تا ۳۲ سال با میانگین (انحراف معیار) ۲۳/۱۸ (۵/۴۸) بود. ۸۶ نفر (۲۰٪) از شرکت‌کننده‌ها متأهل بودند. از نظر سطح تحصیلات ۲۵۱ نفر (۶۰٪) کارشناسی، ۱۰۵ نفر (۲۵٪) کارشناسی ارشد و ۶۴ نفر (۱۵٪) دارای تحصیلات دکتری بودند.

ابزار:

۱- نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P): پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ) توسط گارنفسکی، کرایچ و اسپینهاون (۲۰۰۱) در کشور هلند تدوین شده و دارای دو نسخه‌ی انگلیسی و هلندی است. پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ) یک پرسشنامه‌ی چند بعدی است که جهت شناسایی راهبردهای مقابله‌ای شناختی افراد پس از تجربه کردن وقایع یا موقعیت‌های منفی مورد استفاده قرار می‌گیرد. بر خلاف سایر پرسشنامه‌های مقابله‌ای که به صورت آشکار بین افکار فرد و اعمال واقعی وی تمایز قایل نمی‌شوند، این پرسشنامه افکار فرد را پس از مواجهه با یک تجربه‌ی منفی یا وقایع آسیب‌زا ارزیابی می‌کند. این پرسشنامه یک ابزار خود گزارشی است و دارای ۳۶ ماده می‌باشد. اجرای این پرسشنامه خیلی آسان است و برای افراد ۱۲ سال به بالا (هم افراد بهنجار و هم جمعیت‌های بالینی) قابل استفاده می‌باشد. پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ) دارای پایه‌ی تجربی و نظری محکمی بوده و از ۹ خرده‌مقیاس تشکیل شده است. خرده‌مقیاس‌های مذکور ۹ راهبرد شناختی ملامت خویش، پذیرش، نشخوارگری، تمرکز مجدد مثبت، تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی، ارزیابی مجدد مثبت، دیدگاه‌پذیری، فاجعه‌سازی و ملامت دیگران را ارزیابی می‌کند. دامنه‌ی نمرات مقیاس از ۱ (تقریباً هرگز) تا ۵ (تقریباً همیشه) می‌باشد. هر خرده‌مقیاس شامل ۴ ماده است. نمره‌ی کل هر یک از خرده‌مقیاس‌ها از طریق جمع کردن نمره‌ی ماده‌ها به دست می‌آید بنابراین دامنه‌ی نمرات هر خرده‌مقیاس بین ۴

مواجهه شده‌اند، همبسته می‌باشد. همچنین راهبردهای ملامت خویش، نشخوارگری، فاجعه‌سازی و ارزیابی مجدد مثبت، پیش‌بین‌کننده‌های قوی‌تر این علائم در بین استرسورهای متعدد است [۱۸، ۲۲، ۳۱، ۳۷، ۳۸]. بنابراین با استناد به اهمیت سازه‌ی هیجان در گستره‌ی روان‌شناسی و نقش نظم‌جویی شناختی هیجان در فرآیندهای مختلف بهنجار و مرضی روان‌شناختی، زیر بنای نظری و پیشینه‌ی پژوهشی غنی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ) و عدم بررسی اعتبار و روایی این ابزار در فرهنگ ایرانی، بررسی خصوصیات روان‌سنجی و ساختار عاملی با توجه به جامعه‌ی ایرانی، ضروری می‌نماید. لذا این پژوهش با هدف تهیه‌ی نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P)^{۱۵} و بررسی خصوصیات روان‌سنجی (اعتبار و روایی) آن در جامعه‌ی ایرانی انجام شده است.

روش

طرح پژوهش: با توجه به موضوع پژوهش که هدفش بررسی خصوصیات روان‌سنجی می‌باشد روش پژوهش از نوع همبستگی می‌باشد.

آزمودنیها: شرکت‌کننده‌های پژوهش ۴۲۰ نفر (۲۰۰ نفر زن) از افراد جامعه‌ی دانشجویی شهر تهران بودند که به شیوه‌ی نمونه برداری خوشه‌ای چند مرحله‌ای از بین دانشجویان دانشگاه‌های تربیت مدرس، تهران و تربیت معلم تهران انتخاب شده‌اند. در فرآیند نمونه برداری ابتدا به صورت تصادفی از بین دانشگاه‌های مجموعه‌ی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در سطح شهر تهران، سه دانشگاه تربیت مدرس، تهران و تربیت معلم تهران انتخاب شدند. در مرحله‌ی دوم از هر دانشگاه سه دانشکده به صورت تصادفی انتخاب گشت. در نهایت از بین دانشکده‌های انتخاب شده سه کلاس به صورت تصادفی انتخاب شد و داده‌های پژوهش از

15- Cognitive Emotion Regulation Questionnaire (CERQ-P)

ابزار بسیار متداول برای اندازه‌گیری شدت افسردگی است که بر اساس مشاهدات بالینی از بیماران روان‌پزشکی افسرده و غیر افسرده تهیه شده است. در این مقیاس نگرش‌ها و نشانه‌های همخوان با افسردگی در ۲۱ ماده بیان شده است و از افراد خواسته می‌شود که میزان شدت هر توصیف در هر ماده را بر اساس یک مقیاس ترتیبی از ۰ تا ۳ درجه‌بندی کند. سیاهه‌ی افسردگی بک، ثبات درونی بالایی دارد و ضریب باز آزمایی آن برای بیماران روان‌پزشکی ($r=0/86$)، و برای بیماران غیر روان‌پزشکی ($r=0/81$) مطلوب گزارش شده است. این ابزار همچنین از روایی محتوایی، همزمان و افتراقی خوبی در نمونه‌های بالینی و غیر بالینی برخوردار است [۳۹، ۴۰]. در فرهنگ ایرانی هم اعتبار و روایی مطلوبی برای سیاهه‌ی افسردگی بک گزارش شده است [۴۱].

روند اجرای پژوهش: پژوهشگر پس از کسب رضایت و توضیح فرآیند پژوهش به شرکت‌کننده‌ها، نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P) و سیاهه‌ی افسردگی بک را (بر اساس متوازن سازی مقابله) بین آنها توزیع می‌نمود. در طول مدت پاسخدهی شرکت‌کننده‌ها، پژوهشگر حضور فعال داشت تا از بروز پاسخ‌های تصادفی جلوگیری نماید و در صورت لزوم به پرسش‌های آنها پاسخ دهد. پس از جمع‌آوری اطلاعات، داده‌ها توسط برنامه SPSS-16 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای بررسی آماری، علاوه بر آمار توصیفی از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل عاملی استفاده شد.

یافته‌ها

اعتبار نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P) از زوایای همسانی درونی و ثبات مورد بررسی قرار گرفت. به منظور بررسی همسانی درونی پرسشنامه، آلفای کرونباخ به صورت جداگانه در مردان، زنان و کل شرکت‌کننده‌ها محاسبه شد. برای بررسی ثبات پرسشنامه از روش بازآزمایی استفاده شد.

تا ۲۰ خواهد بود. نمرات بالا در هر خرده مقیاس بیانگر میزان استفاده بیشتر راهبرد مذکور در مقابله و مواجهه با وقایع استرس‌زا و منفی می‌باشد [۳۱]. به منظور تهیه و آماده سازی نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P) از تکنیک ترجمه‌ی مضاعف^{۱۶} استفاده شد. ابتدا پرسشنامه توسط پژوهشگر و یکی از دانشجویان دکتری ادبیات زبان انگلیسی به صورت مستقل به فارسی ترجمه شد. دو ترجمه پس از نشست مشترک و رفع چالش‌ها به فرم واحد تبدیل شد و سپس توسط یک نفر متخصص ادبیات زبان فارسی، یک نفر متخصص زبان انگلیسی و دو نفر از متخصصان روان‌شناسی مورد بازبینی قرار گرفت و ایرادهای احتمالی رفع شد. در مرحله بعد، نسخه‌ی ترجمه شده توسط یکی از دانشجویان دکتری ادبیات زبان انگلیسی به صورت مجدد به انگلیسی برگردانده شد. پس از مطابقت نسخه‌ی ترجمه شده و نسخه‌ی اصلی اشکالات موجود رفع و پرسشنامه آماده بهره‌برداری گردید. قبل از اجرای اصلی نسخه‌ی آماده شده در قالب یک مطالعه‌ی مقدماتی^{۱۷} بر روی ۶۰ نفر از دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس که به صورت نمونه برداری در دسترس انتخاب شده بودند، اجرا شد. هدف مطالعه‌ی مقدماتی، گرفتن بازخورد از شرکت‌کننده‌ها درباره‌ی دستورالعمل پرسشنامه، درک محتوای سؤال‌ها و رفع ایرادهای احتمالی در گویه‌ها بود.

۲- سیاهه‌ی افسردگی بک (ویرایش دوم)^{۱۸}: در این پژوهش از سیاهه‌ی افسردگی بک (ویرایش دوم) برای ارزیابی شدت افسردگی استفاده شد. این مقیاس توسط بک، استیر و براون^{۱۹} (۱۹۹۶) عمدتاً بر اساس ویرایش اول سیاهه‌ی افسردگی بک تهیه شده است. این ویرایش در مقایسه با ویرایش اول بیشتر با DSM-IV همخوان است و تمام عناصر افسردگی بر اساس نظریه شناختی را پوشش می‌دهد. سیاهه‌ی افسردگی بک،

16- Double translation

17- Pilot study

18- Beck Depression Inventory (BDI-II)

19- Beck, Steer, & Brown

و نیازی به حذف هیچ یک از ماده‌ها وجود ندارد. روایی نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P) با سه روش تحلیل عاملی، روایی ملاکی و همبستگی بین خرده مقیاس‌ها مورد بررسی قرار گرفت. به منظور بررسی ساختار عاملی (روایی سازه) پرسشنامه از تحلیل مؤلفه‌ی اصلی با چرخش واریماکس در سطح ماده استفاده شد.

نتایج آزمون‌های میزان کفایت نمونه برداری کیسر/می‌یر/الکین (KMO) ^{۲۱} (۰/۹۱) و آزمون کرویت بارتلت ^{۲۲} ($p < ۰/۰۰۱$) = ۵۸۵/۸ (۶۳۰) (Chi-Square) نشان داد که ماده‌های مقیاس توانایی عامل شدن را دارا هستند. نمودار سنگ‌ریزه ^{۲۳} و مقادیر ارزش‌های ویژه بالاتر از یک نشان داد که ۹ عامل قابل استخراج می‌باشد. دامنه ارزش اشتراکات ۰/۵۳ تا ۰/۸۶ بود. در مجموع ۹ عامل مذکور ۷۴ درصد واریانس را تبیین می‌کرد. در جدول ۲ ماتریس بارهای عاملی و ماده‌های مرتبط با هر یک از عامل‌ها درج شده است.

بدین منظور ۱۱۶ نفر از شرکت‌کننده‌ها در یک بازه‌ی زمانی ۳ تا ۴ هفته‌ای مجدداً به سؤال‌های مقیاس پاسخ دادند و ضریب همبستگی پیرسون بین نمرات حاصل از دو بار اجرای پرسشنامه، محاسبه شد. همچنین برای بررسی همبستگی هر ماده با مقیاس مربوطه، همبستگی‌های مجموعه‌ی ماده ^{۲۰} (همبستگی یک ماده با نمره‌ی کل مقیاس مربوط بدون اضافه کردن ماده) محاسبه گردید. نتایج حاصل در جدول ۱ مشاهده می‌شود.

نتایج جدول ۱ نشان می‌دهد که ضرایب آلفای کرونباخ به دست آمده برای تمام خرده مقیاس‌ها رضایت‌بخش می‌باشند. میانگین ضرایب آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۳/۳ بود. همان‌طور که در جدول ۱ ملاحظه می‌شود تمام ضرایب بازآزمایی معنادار هستند. همچنین دامنه‌ی اکثر همبستگی‌های مجموعه‌ی ماده بیشتر از ۰/۴ می‌باشد. این نتیجه بیانگر این است که خرده مقیاس‌ها از همسانی درونی رضایت‌بخشی برخوردارند

جدول ۱) ضرایب آلفای کرونباخ، بازآزمایی و دامنه‌ی همبستگی‌های مجموعه‌ی ماده خرده مقیاس‌ها

خرده مقیاس	آلفای کرونباخ			دامنه‌ی ارزش‌های همبستگی مجموعه‌ی ماده		
	مرد	زن	کل	مرد	زن	کل
ملامت خویش	۰/۸۰	۰/۷۶	۰/۸۷	۰/۶۵ - ۰/۵۵	۰/۷۰ - ۰/۵۴	۰/۶۸ - ۰/۵۴
پذیرش	۰/۷۵	۰/۸۰	۰/۸۰	۰/۶۴ - ۰/۴۸	۰/۶۵ - ۰/۵۱	۰/۶۴ - ۰/۵۴
نشخوارگری	۰/۷۶	۰/۸۳	۰/۸۵	۰/۷۳ - ۰/۶۰	۰/۶۸ - ۰/۴۸	۰/۵۹ - ۰/۵۶
تمرکز مجدد مثبت	۰/۷۹	۰/۸۵	۰/۷۷	۰/۶۸ - ۰/۵۲	۰/۶۵ - ۰/۵۵	۰/۶۸ - ۰/۵۵
تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی	۰/۸۴	۰/۷۳	۰/۸۱	۰/۶۵ - ۰/۵۲	۰/۶۹ - ۰/۵۷	۰/۷۵ - ۰/۶۴
ارزیابی مجدد مثبت	۰/۸۲	۰/۷۸	۰/۸۵	۰/۵۹ - ۰/۴۹	۰/۶۳ - ۰/۵۱	۰/۷۴ - ۰/۵۸
دیدگاه‌گیری	۰/۷۶	۰/۸۲	۰/۷۹	۰/۶۷ - ۰/۵۵	۰/۶۷ - ۰/۶۰	۰/۶۵ - ۰/۴۹
فاجعه‌سازی	۰/۷۵	۰/۷۹	۰/۸۲	۰/۷۵ - ۰/۴۶	۰/۷۴ - ۰/۴۱	۰/۶۸ - ۰/۴۸
ملامت دیگران	۰/۸۸	۰/۸۴	۰/۸۵	۰/۵۶ - ۰/۴۹	۰/۶۴ - ۰/۵۰	۰/۷۱ - ۰/۵۵
کل مقیاس	۰/۸۹	۰/۸۵	۰/۹۲			

***= $P < ۰/۰۰۱$

- 21- Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy
22- Bartlett's Test of Sphericity
23- Scree plot

- 20- Item rest correlations

جدول ۲) نتایج بارهای عاملی تحلیل مؤلفه‌ی اصلی پس از چرخش واریماکس

مؤلفه‌ها									ماده	خرده مقیاس
۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱		
					۰/۷۲ ۰/۷۵ ۰/۶۶ ۰/۸۳				۱ ۱۰ ۱۹ ۲۸	ملاطت خویش
							۰/۶۵ ۰/۷۲ ۰/۶۱ ۰/۶۶		۲ ۱۱ ۲۰ ۲۹	پذیرش
						۰/۸۳ ۰/۷۵ ۰/۶۵ ۰/۶۹			۳ ۱۲ ۲۱ ۳۰	نشخوارگری
				۰/۸۵ ۰/۸۲ ۰/۷۰ ۰/۶۷					۴ ۱۳ ۲۲ ۳۱	تمرکز مجدد مثبت
								۰/۶۵ ۰/۶۸ ۰/۵۸ ۰/۶۵	۵ ۱۴ ۲۳ ۳۲	تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی
			۰/۶۴ ۰/۶۲ ۰/۶۸ ۰/۵۵						۶ ۱۵ ۲۴ ۳۳	ارزیابی مجدد مثبت
		۰/۷۸ ۰/۶۵ ۰/۶۲ ۰/۷۲							۷ ۱۶ ۲۵ ۳۴	دیدگاه‌گیری
	۰/۶۲ ۰/۶۵ ۰/۷۵ ۰/۵۸								۸ ۱۷ ۲۶ ۳۵	فاجعه سازی
۰/۷۵ ۰/۵۹ ۰/۵۵ ۰/۸۱									۹ ۱۸ ۲۷ ۳۶	ملاطت دیگران

روایی همزمان (اجرای همزمان با سیاهه‌ی افسردگی بک) مورد بررسی قرار گرفت. همچنین همبستگی بین خرده مقیاس‌ها محاسبه شد. این نتایج در جدول ۳ درج شده است.

ماتریس بارهای عاملی موجود در جدول ۲ نشان می‌دهد که تمام بارهای عاملی استخراج شده بالاتر از ۰/۴۰ می‌باشند و توزیع ماده‌ها در خرده مقیاس‌ها با آزمون اصلی مطابقت دارد. روایی ملاکی پرسشنامه، از طریق

در انتهای یافته‌های پژوهش، به منظور مقایسه‌ی نتایج پژوهش‌های آتی با گروه هنجار در فرهنگ ایرانی، میانگین و انحراف معیار خرده مقیاس‌های نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P) در جدول ۴ ارائه شده است.

الگوی ضرایب همبستگی بین خرده مقیاس‌ها در جدول ۳ نشان می‌دهد که روابط درونی خوبی بین خرده مقیاس‌ها وجود دارد. همچنین الگوی ضرایب همبستگی بین خرده مقیاس‌ها و افسردگی بیانگر روایی ملاکی همزمان خوب نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P) می‌باشد.

جدول ۳) ماتریس ضرایب همبستگی بین خرده مقیاس‌ها و همبستگی آنها با نمرات سیاهه‌ی افسردگی بک

خرده مقیاس	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	روایی همزمان
۱- ملامت خویش	-	-	-	-	-	-	-	-	***+۰/۳۸
۲- پذیرش	-۰/۳۲	-	-	-	-	-	-	-	***-۰/۲۵
۳- نشخوارگری	-۰/۵۶	-۰/۵۵	-	-	-	-	-	-	***+۰/۳۶
۴- تمرکز مجدد مثبت	-۰/۳۴	-۰/۴۹	-۰/۴۶	-	-	-	-	-	***-۰/۲۷
۵- تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی	-۰/۳۵	-۰/۴۲	-۰/۵۸	-۰/۴۲	-	-	-	-	***-۰/۲۹
۶- ارزیابی مجدد مثبت	-۰/۴۶	-۰/۴۶	-۰/۴۵	-۰/۴۸	-۰/۶۵	-	-	-	***-۰/۳۲
۷- دیدگاه‌گیری	-۰/۴۴	-۰/۵۳	-۰/۴۳	-۰/۵۴	-۰/۵۵	-۰/۵۵	-	-	***-۰/۲۵
۸- فاجعه‌سازی	-۰/۳۹	-۰/۳۹	-۰/۳۵	-۰/۴۵	-۰/۳۸	-۰/۳۷	-	-	***+۰/۴۸
۹- ملامت دیگران	-۰/۴۰	-۰/۳۸	-۰/۴۱	-۰/۴۱	-۰/۴۸	-۰/۴۳	-۰/۴۵	-۰/۴۸	***+۰/۴۲

***= $P < .001$

جدول ۴) میانگین و انحراف معیار خرده مقیاس‌های نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P)

خرده مقیاس	گروه		
	کل (SD)M	زن (SD)M	مرد (SD)M
ملامت خویش	۸/۲۹ (۲/۶۲)	۸/۴۵ (۲/۷۵)	۸/۱۴ (۲/۴۹)
پذیرش	۱۲/۰۳ (۳/۷۱)	۱۲/۱۵ (۳/۵۸)	۱۱/۸۲ (۳/۸۵)
نشخوارگری	۱۱/۸۶ (۴/۰۵)	۱۲/۲۲ (۳/۹۶)	۱۱/۵۱ (۴/۱۵)
تمرکز مجدد مثبت	۱۰/۹۹ (۳/۷۴)	۱۱/۱۶ (۳/۸۷)	۱۰/۸۲ (۳/۶۲)
تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی	۱۱/۷۰ (۴/۱۵)	۱۱/۸۵ (۴/۲۱)	۱۱/۵۵ (۴/۰۸)
ارزیابی مجدد مثبت	۱۲/۱۰ (۴/۴۹)	۱۲/۳۹ (۴/۵۴)	۱۱/۸۲ (۴/۴۵)
دیدگاه‌گیری	۱۱/۲۹ (۳/۸۹)	۱۱/۵۵ (۴/۰۴)	۱۱/۰۴ (۳/۷۵)
فاجعه‌سازی	۶/۳۸ (۲/۸۲)	۶/۵۸ (۲/۷۳)	۶/۱۸ (۲/۹۲)
ملامت دیگران	۶/۴۰ (۲/۵۶)	۶/۳۳ (۲/۶۸)	۶/۴۸ (۲/۴۵)

بحث

هدف پژوهش حاضر تهیه‌ی نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P) و بررسی اعتبار و روایی آن در جامعه‌ی ایرانی بود. نتایج پژوهش نشان داد که نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P) دارای اعتبار مناسبی است. دامنه‌ی ضرایب آلفای کرونباخ از ۰/۷۶ تا ۰/۸۹ (با میانگین ۰/۸۳/۳) در نوسان بود. همچنین، تمام ضرایب بازآزمایی معنادار بود و دامنه‌ی اکثر همبستگی‌های مجموعه‌ی ماده بیشتر از ۰/۴ بود. این نتایج بیانگر اعتبار مطلوب و همگنی مقیاس و خرده مقیاس‌های آن بود. یافته‌های مذکور با نتایج مقیاس اصلی [۲۲، ۳۱] و یافته‌های فرهنگ‌های چین [۲۹] و فرانسه [۳۶] همسان بوده و بیانگر این می‌باشد که همسانی درونی خرده مقیاس‌های نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P) مطلوب می‌باشد. همچنین نتایج ضرایب بازآزمایی و همبستگی‌های مجموع ماده بیانگر این بود که پرسشنامه دارای ثبات خوبی است. در این مطالعه، برای بررسی ساختار عاملی و روایی سازه‌ی نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P)، از روش تحلیل عاملی و همبستگی بین خرده مقیاس‌ها استفاده شد. نتیجه‌ی بررسی‌ها نشان داد که این مقیاس از ۹ عامل تشکیل شده است و توزیع ماده‌های آزمون با آزمون اصلی مطابقت داشت. همچنین الگوی همبستگی مشاهده شده بین خرده مقیاس‌های پرسشنامه، بیانگر چند بعدی بودن مقیاس و استقلال نسبی خرده مقیاس‌ها بود. این نتیجه، با زیر بنای نظری و پیشینه‌ی نظری این ابزار همسویی دارد. در این راستا، نتایج تحلیل عاملی در جمعیت‌های مختلف نشان داده است که ساختار ۹ عاملی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ) بر اساس متغیرهای جنسیت و سن تغییر ناپذیر^{۲۴} هستند [۲۹]. همچنین

یافته‌های پژوهشی نشان داده‌اند که خرده مقیاس‌های پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ) دارای خصوصیات افتراقی بالایی هستند. به عنوان مثال، بیماران روان‌پزشکی در خرده مقیاس‌های ملامت خویش، نشخوارگری و فاجعه سازی نمرات بالاتری کسب می‌کنند. علاوه بر این، زنان در مقایسه با مردان نمرات بالاتری در اکثر خرده مقیاس‌ها به دست می‌آورند. در نهایت، با افزایش سن میزان استفاده از اکثر خرده مقیاس‌ها در افراد (به غیر از راهبردهای مقابله‌ای که در دوران سالمندی کاهش می‌یابند) افزایش پیدا می‌کند [۲۲، ۲۳، ۲۹، ۳۱]. برای بررسی روایی ملاکی پرسشنامه، از روش روایی همزمان استفاده شده است. در این روش نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P) و سیاهه‌ی افسردگی بک به صورت همزمان اجرا گردید. نتایج بیانگر وجود الگوی خاص همبستگی بین خرده مقیاس‌های پرسشنامه با نمرات افسردگی و روایی مطلوب نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P) بود. با مد نظر قرار دادن روایی ملاکی نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P) نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد که بین خرده مقیاس‌های پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ) و سیاهه‌ی مقابله با موقعیت‌های استرس‌زا^{۲۵} (اندلر^{۲۶} و پارکر^{۲۷}، ۱۹۹۰) همبستگی قوی وجود دارد. همچنین بین خرده مقیاس‌های ملامت خویش، فاجعه سازی و ملامت دیگران با خرده مقیاس نورزگرایی پرسشنامه‌ی پنج عاملی شخصیت (هوکسترا^{۲۸} و همکاران، ۱۹۹۶) رابطه‌ی مستقیم وجود دارد [۳۱]. همان طور که ملاحظه شد راهبردهای ملامت خویش، نشخوارگری،

25- Coping Inventory for Stressful Situations (CISS)

26- Endler

27- Parker

28- Hoekstra

24- Invariant

منابع

- ۱- حسنی جعفر. تأثیر ارزیابی مجدد و فرونشانی تجارب هیجانی بر فعالیت ناحیه‌ای مغز با نگاه به ابعاد برون گردی و نورز گرای [رساله دکتری] روان‌شناسی منتشر نشده دانشگاه تربیت مدرس. ۱۳۸۷.
- ۲- حسنی جعفر، آزاد فلاح پرویز، رسول زاده طباطبایی سید کاظم، عشایری حسن. تأثیر ارزیابی مجدد و فرو نشانی تجارب هیجانی منفی بر ناقرینگی EEG پیشانی مغز بر اساس ابعاد نورز گرای و برون گردی. فصلنامه روان‌شناسی دانشگاه تبریز. ۱۳۸۸؛ ۴(۱۳): ۳۷-۷۱.
- 3- Gross JJ. Emotion regulation: Affective, cognitive, and social consequences. *Psychophysiol.* 2002; (39): 191-281.
- 4- Gross JJ. *Handbook of emotion regulation.* New York: Guilford Press; 2007.
- 5- Campbell-Sills L, Barlow DH. Incorporating emotion regulation into conceptualizations and treatments of anxiety and mood disorders. In: Gross JJ, editor. *Handbook of emotion regulation.* New York: Guilford Press; 2007. p. 542-559.
- 6- Gross JJ. Emotion regulation: Past present, future. *Cog and Emot.* 1999; 13(5): 551-573.
- 7- Gross JJ, Munoz RF. Emotion regulation and mental health. *Clin. Psychol: Sci. Prac.* 199. 640; (20): 151-157.
- 8- Ryff CD, Singer B. The contours of positive human health. *Psychol. Rev.* 1998; (3): 91-128.
- 9- Gross JJ. Emotion and emotion regulation. In: Pervin LA, John P, editors. *Handbook of personality Theory and research.* 2nd Ed ed. New York :The Guilford Press; 1999. p. 525-552.
- 10- Begley TM. Expressed and suppressed anger as predictors of health complaints. *J Organiz Behav.* 1994; (15): 503-516.
- 11- Berry DS, Pennebaker JW. Nonverbal and verbal emotional expression and health. *Psychoth. Psychosom.* 1993; (59): 9-11.
- 12- Gross JJ. The emerging field of emotion regulation: An integrative review. *Rev. Gen Psychology.* 1998; (2): 271-299.
- 13- Mahoney MJ. Emotionality and Health: Lessons from and for psychotherapy. In: Pennebaker JW, editor. *Emotion, disclosure & health.* Washington: DC; Am. Psychol Assoc. 1995. p. 241-254.
- 14- Parkinson B, Totterdell P. Classifying affect-regulation strategies. *Cog. Emot.* 1999; (13): 277-303.
- 15- Westen D. Toward an integrative model of affect regulation: Applications to social psychological research. *J Pers.* 1994; (62): 641-667.
- ۱۶- حسنی جعفر، آزاد فلاح پرویز، رسول زاده طباطبایی سید کاظم، عشایری حسن. بررسی راهبردهای تنظیم شناختی هیجان بر اساس ابعاد روان نژند گرای و برون گرای. تازه‌های علوم شناختی. ۱۳۸۷؛ ۴(۱۰) ۱-۱۳.

فاجعه سازی و ملامت دیگران با افسردگی همبستگی مثبت داشتند در حالیکه در راهبردهای پذیرش، تمرکز مجدد مثبت، تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی، ارزیابی مجدد مثبت و دیدگاه پذیری این رابطه منفی بود. در تبیین این نکته، اعتقاد بر این است که راهبردهای ملامت خویش، نشخوارگری، فاجعه سازی و ملامت دیگران از نوع راهبردهای کمتر سازگارانه می‌باشد و راهبردهای پذیرش، تمرکز مجدد مثبت، تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی، ارزیابی مجدد مثبت و دیدگاه پذیری نمونه‌ای از راهبردهای بیشتر سازگارانه هستند. در مجموع، ضرایب اعتبار و روایی مناسب پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ)، کوتاه بودن و سهولت اجرا، شرایط استفاده در موقعیت‌ها و گروه‌های مختلف، پژوهشگران را قادر می‌سازد تا استفاده وسیعی از این مقیاس، در گستره‌های مختلف پژوهشی و بالینی روان‌شناسی، داشته باشند. لازم به ذکر است که در کنار نقاط قوت این مقیاس، باید به محدودیت‌های مطالعه‌ی حاضر توجه داشت. اولاً هر چند در پژوهش حاضر سعی شده است از نمونه‌ی معرف جمعیت دانشگاه‌های مستقر در سطح شهر تهران استفاده شود، ولی به دلیل محدودیت‌های مالی شرکت کننده‌ها از سطح سه دانشگاه انتخاب شده‌اند. این نمونه، ممکن است معرف جامعه دانشجویان شهر تهران نباشد. بنابراین توصیه می‌شود پژوهش‌های بعدی با نمونه‌های معرف‌تر جامعه دانشجویان و حتی با جمعیت‌های بالینی برای بررسی روایی تفکیکی انجام شود. ثانیاً، پژوهش حاضر با داده‌های خود گزارشی انجام شده است. این داده‌ها ذاتاً در معرض سوگیری قرار دارند. بنابراین، بهتر است پژوهش‌های بعدی خصوصیات روان‌سنجی نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی نظم‌جویی شناختی هیجان (CERQ-P) را با سایر روش‌های اندازه‌گیری نظیر مصاحبه‌های بالینی ساختار یافته، درجه‌بندی توسط همسالان و خانواده یا سنجش رفتاری مورد بررسی قرار دهند.

- depressive symptomatology across different types of life event. *J Youth. Adolesc.* 2003; 401-408.
- 31- Garnefski N, Kraaij V, Spinhoven P. Manual for the use of the Cognitive Emotion Regulation Questionnaire: A questionnaire measuring cognitive coping strategies. Leiderdorp, The Netherlands: DATEC; 2002.
- 32- Garnefski N, Legerstee J, Kraaij V, Van-Den-Kommer T, Teerds JAN. Cognitive coping strategies and symptoms of depression and anxiety: a comparison between adolescents and adults. *J Adolesc.* 2002; 25(6): 603-611.
- 33- Kraaij V, Garnefski N, Van-Gerwen L. Cognitive coping and anxiety symptoms among people who seek help for fear of flying. *Aviat. Space. and Environ. Med.* 2003; (74): 273-277.
- 34- Kraaij V, Garnefski N, Van-Gerwen L. Cognitive coping and anxiety among people with fear of flying. In: Bor R, Gerwen LV, editors. *Psychological perspectives on fear of flying* Burlington, VT: Ashgate; 2003. p. 89-99.
- 35- Kraaij V, Van-Emmerik A, Garnefski N, Schroevers MJ, Lo-Fo-Wong D, Van-Empelen P. et al. Effects of a cognitive behavioral self-help program and a computerized structured writing intervention on depressed mood for HIV-infected people: A pilot randomized controlled trial. *Pat. Edu. Couns.* 2010; 80(2): 200-204.
- 36- Jermann F, Van-Der-Linden M, d'Acremont M, Zermatten A. Cognitive Emotion Regulation Questionnaire (CERQ): Confirmatory Factor Analysis and Psychometric Properties of the French Translation. *Eur. J Psychol. Assess.* 2006; 22(2): 126-131.
- 37- Garnefski N. Age Differences in Depressive Symptoms, Antisocial Behavior, and Negative Perceptions of Family, School, and Peers Among Adolescents. *J Am. Aca. Child & Adolesc. Psychiatry.* 2000; 39(9): 1175-1181.
- 38- Garnefski N, Pannebakker N, Ruchlewska A, Kraaij V. Relationships between cognitive coping strategies, personality traits and symptoms of depression. *Gedrag en Gezondheid.* 2003; (31): 250-261.
- 39- Beak AT, steer RA, Brown Gk. Beck Depression Inventory for measuring depression. *Arch. Gen. psychol.* 1996; (4): 561-571.
- 40- Beck AT, Steer RA, Brown GK. BDI-11 Manual. San Antonio: Harcourt, Brace, and Company; 1996.
- ۴۱- لادن فتی. ساختارهای معناگذاری حالت‌های هیجانی و پردازش شناختی اطلاعات هیجانی: مقایسه دو چارچوب مفهومی [رساله دکتری] دانشگاه علوم پزشکی ایران. ۱۳۸۲.
- 17- Gross JJ. Emotion regulation in adulthood: Timing is everything. *Cur. Direc. Psychol. Science.* 2001; (10): 209-214.
- 18- Garnefski N, Kraaij V. Relationships between cognitive emotion regulation strategies and depressive symptoms: A comparative study of five specific samples. *Pers Individ Dif* 2006; 40(8): 1659-1669.
- 19- Garnefski N, Baan N, Kraaij V. Psychological distress and cognitive emotion regulation strategies among farmers who fell victim to the foot-and-mouth crisis. *Pers Individ Dif.* 2005; 38(6): 1317-1327.
- 20- Garnefski N, Teerds J, Kraaij V, Legerstee J, Van-Den-Kommer T. Cognitive emotion regulation strategies and depressive symptoms: differences between males and females. *Pers Individ Dif.* 2004; 36(2): 267-276.
- 21- Connor-Smith JK, Compas BE, Wadsworth ME, Thomsen AH, Saltzman H. Responses to stress in adolescence: Measurement of coping and involuntary stress responses. *J Consult Clin Psychol.* 2000; (68): 976-992.
- 22- Garnefski N, Kraaij V, Spinhoven P. Negative life events, cognitive emotion regulation and emotional problems. *Pers Individ Dif.* 2001; 30(8): 1311-1327.
- 23- Garnefski N, Kraaij V. Cognitive emotion regulation questionnaire-development of a short 18-item version (CERQ-short). *Pers Individ Dif.* 2006; 41(6): 1045-1053.
- 24- Garnefski N, Grol M, Kraaij V, Hamming JF. Cognitive coping and goal adjustment in people with Peripheral Arterial Disease: Relationships with depressive symptoms. *Pati. Educ. Counsel.* 2009; 76(1): 132-137.
- 25- Garnefski N, Koopman H, Kraaij V, ten Cate R. Brief report: Cognitive emotion regulation strategies and psychological adjustment in adolescents with a chronic disease. *J Adolesc.* 2009; 32(2): 449-454.
- 26- Cakmak AF, Cevik EI. Cognitive emotion regulation questionnaire: Development of Turkish version of 18-item short form. *Afric. J Bus. Manag.* 2010; 4(10): 2097-2102.
- 27- Garnefski N, Rieffe C, Jellesma F, Terwogt MM, Kraaij V. Cognitive emotion regulation strategies and emotional problems in 9-11-year-old children: the development of an instrument. *Eur Child Adolesc Psychiatry.* 2007; 16(1): 1-9.
- 28- Thompson RA. Emotional regulation and emotional development educational. *Psychol Rev.* 1991; (3): 269-307.
- 29- Zhu X, Auerbach RP, Yao S, Abela JRZ, Xiao J, Tong X. Psychometric properties of the Cognitive Emotion Regulation Questionnaire: Chinese version. *Cog. Emot.* 2008; 22(2): 288-307.
- 30- Garnefski N, Boon S, Kraaij V. Relationships between cognitive strategies of adolescents and